

Miha Mazzini - Zelo preprosta zgodba

Rada bi vam povedala zelo preprosto zgodbo. Verjetno se vam ne bo zdela nič posebnega in nočem vam krasti časa, zato jo bom poskušala povedati čim hitreje.

Psihologijo sem vpisala zato, ker jo je tudi moja najboljša prijateljica. Skupaj sva se šolali že od vrtca in vedno sem ji sledila v vsem. V tretjem letniku je spoznala fanta in nadaljevala študij v drugi državi. Prvič nisem mogla z njo. Opravila sem vse izpite in profesor me je vprašal, če me zanima izdelava diplomske naloge o psiholoških profilih udeležencev TV reality showov. Strinjala sem se, saj mi tako ni bilo treba razmišljati o drugi temi, čeprav nisem veliko gledala televizije, ker sem večere preživljala z učbeniki. Hitro sem ugotovila, da je profesor očitno sklenil poslovni dogovor s televizijo in bo on zaslužil, jaz pa delala, a me ni motilo. Diploma je pač diploma in treba jo je opraviti. Testirala sem prijavitelne in izbirala kandidate, ki bodo skupaj preživeli nekaj mesecev. Vnaprej sem imela pripravljena navodila o psiholoških profilih, ki se v skupni izolaciji ne obnesejo najbolje, saj so oddajo pripravljali po tuji licenci in so že vedeli, kaj gledalce zanima. Morala sem izbrati različne ljudi, a znotraj povprečja, nikoli res česa posebnega. Ko sem diplomirala, so se moji večeri sprostili, nenadoma sem imela veliko časa in bi lahko gledala oddajo, a se je že končala. Slišala pa sem, kako zelo uspešna je bila in kako so bili nad njo in izbranimi kandidati navdušeni predvsem otroci.

Prvič v življenju sem odložila šolske knjige in nisem vedela, kaj

bi. Več sem hodila k staršem na obisk in skupaj smo gledali televizijo. Oddaja jima ni bila všeč, a sta sama dodala, da sta zanjo prestara.

Dolgočasila sem se in si zaželela, da bi imela fanta. Vse prejšnje zveze sem prekinila, ko so priprave za izpite zahtevale ves moj čas. Odločila sem se naslednje šolsko leto vpisati magisterij in potem še doktorat.

Očetu je znanec povedal za službo, ki se mu je zdela primerna zame, vsaj za vmesni čas. Jemali so tudi psihologe brez delovnih izkušenj.

Tako sem se zaposlila v azilnem centru. V preurejenih prostorih bivše konjušnice so po več mesecev čakali na odločitev o sprejetju ali deportaciji imigranti iz Kitajske, Afrike in Vzhodne Evrope. Spomnim se vonja, v katerega sem vstopila prvič in si ga lahko še danes živo priključem. Hitro pa sem se ga navadila in me kasneje ni motil. Prostori so bili obupni, a delo ni bilo zahtevno. Moja funkcija je bila bolj kontrolna in le občasno svetovalna: poslušala sem jih, beležila v kartoteko in pri večini hitro prepoznala znake depresije. Sprva sem jih napotila na pregled v mestni zdravstveni dom, kjer bi lahko dobili napotnico za psihiatra in antidepresive, pa je prevažanje zahtevalo toliko priprav in stroškov, da sem kar sama enkrat tedensko šla v ambulanto in mi je zdravnica napisala šop receptov za imena, ki sem jih prinesla s seboj na listku.

Drugi mesec službe se je eden izmed prosilcev za azil obesil. Na posnetku varnostnih kamer smo lahko videli, kako je zvečer

poljubil spečega sina, ga nežno in počasi pobožal po licu, vzela brisačo, šel v kopalnico, se zaprl v straniščno kabino ter storil samomor. Uprava je po tem montirala kamere tudi nad kabine. Preiskovalci so bili zelo prijazni in so se z menoj le na kratko pogovorili. Eden od njih je obžaloval, da se je možki ubil na večer deportacije v domačo deželo, saj bi bila njegova depresija le dan kasneje že njihov in ne več naš problem.

Sina so dali v rejo, še prej pa mu izročili očetovo pismo, v katerem mu je zabičal, naj se pridno uči in naj nekaj naredi iz sebe, on pa ne more več, tako je potrta in brezvoljen. Kar se je skladalo z mojo diagnozo, ki sem jo vpisala v njegovo kartoteko. Trupla nisem hotela iti pogledat, a drobnega in nerazločnega obraza s TV posnetka se nisem spomnila iz ordinacije. Priznati moram, da težko razpoznavam obraze drugih ras in rabim veliko časa, preden se jih zapomnim.

Zato me je presenetilo, da je pustil kuverto tudi zame. V njej je bil iz karirastega bloka iztrgan listek papirja in na njem s kemičnim svinčnikom napisano deljenje 36/3.

Nisem razumela. Spravila sem listek med svoje študijsko gradivo in ostala v službi do jeseni, ko sem se vpisala na magisterij. Tokrat so me iz televizije poklicali kar sami in ob študiju sem še dodatno opravljala testiranje za novo sezono reality showa. Ko smo se menili za honorar in sem povedala znesek, mi niso ušli njihovi hitri spogledi in zadovoljni nasmehi. Imela sem več časa in lahko sem gledala vse oddaje. Kot psihologinja sem hodila obiskovat udeležence, navezala prijateljstva, se zagledala v enega izmed njih, polepila njegove

plakate po moji najeti sobi. Ko so ga izločili iz skupine, sem ga tolažila, postala sva par, čez štirinajst dni sem ga zalotila z drugo, vzel si je čas za razmislek in obljubila sem, da ga čakam.

Klicali so iz konkurenčne televizije, nato še iz tretje. Postajala sem strokovnjakinja za izbiranje udeležencev reality showov.

Nekega večera sem sedela doma in študirala, ko mi je iz knjige padel na tla samomorilčev listek. Gledala sem številki 36/3 in ničesar pametnega se nisem spomnila. Naslednji dan sem na mestnem avtobusu ujela košček poročil, v katerih je napovedovalec citiral odstavke členov zakona, ki so ga pravkar sprejemali v parlamentu. Prvega je pospremil s precej besedami, potem pa je govoril le še številka-skozi-številka. Prešinilo me je: Kaj, če 36/3 pomeni odstavek določenega člena? A katerega zakona? Edini zakon, ki sem ga v življenju prebrala, je bil zakon o prebežnikih in izvod sem imela še doma.

Tretji odstavek 36-ega člena je govoril o tem, da mladoletne osebe, ki nimajo ali jim ne morejo najti živih sorodnikov, ne deportirajo, marveč dobijo status begunca in jih dajo v rejo.

Ves naslednji teden sem se nekako čudno počutila. Mislila sem, da se me prijema bolezen ali pa sem pojedla kaj pokvarjenega. Ne toliko, da bi bruhala, le težilo me je in včasih sem težko dihala, hkrati pa me je polivala vročica. Nakar mi je zlepa zmanjkalo moči v nogah, zviška sem sedla na stol in ga skoraj zlomila. Na srečo sem bila doma in me ni doletelo kje v

mestu.

Vse sem razumela.

Težko opišem naslednje ure. Kazala sem vse simptome živčnega zloma, a hkrati vseskozi vedela, da ne gre zanj. Da se ne lomim, marveč prebujam. Izčrpana sem zaspala in se zbudila sveža kot še nikoli. Barve so bile jasnejše in moj voh močnejši. Zdelo se mi je, da sem bila poprej celo življenje anestezirana.

Poklicala sem v azilni center, povedali so mi, kje pokopljejo njihove, kot so rekli, in šla sem položiti šopek na grob, ki je bil označen z lesenim križem, čeprav truplo pod njim verjetno ni pripadalo kristjanu; na križu le ime in priimek ter leto smrti. Gledala sem v s plevelom zaraščeno zemljo in se zaman poskušala spomniti obraza človeka, ki je moral večkrat sedeti pred menoj in mi govoriti o sebi. O vojni, bedi, preganjanju, tako kot vsi. Le da je on bežal s sinom in prebral je zakon. Doumel, da bosta oba vrnjena tja, od koder sta pobegnila, razen če ... njegov sin ne bo več imel živih sorodnikov. Njega.

Kako dolgo je to vedel? Kako dolgo se je pripravljaj? Čakal je do zadnjega večera, da bi bil čim dlje s sinom, da bi ga še zadnjič dal spat, potem pa je izvršil načrt.

Nisem se mogla spomniti obraza, a zrnat posnetek moškega, ki se sklanja in nežno poljublja spečega otroka, mi ni šel izpred oči.

Vedela sem, kje stojim. Nad ozkim in zapuščenim grobom heroja.

Začela sem premišljevati in še vedno nisem nehala. O svojem stanju splošne anestezije, ki se je razblinilo tisti trenutek, ko sem prišla v stik z junaškim dejanjem. O tem, da sem za reality showe izbirala povprečneže med povprečneži ravno zato, da nihče med njimi ne bi resnično izstopal, ker bi se sicer lahko kak gledalec zbudil iz anestezije. Nenadoma sem vse te televizije, glasbo, ki je donela iz zvočnikov in radijev, plakate za filme, trgovske centre in množice v nakupovanju, vse, vse sem zagledala kot močne anestetike, ki nas držijo v stanju spanca. Se zavedla, da sem študirala nekaj, kar pomaga tisto, kar je drugačno, spraviti v predal. Edini heroj, kar sem ga poznala, ni šel v smrt kot v najvišje žrtvovanje, marveč je bil le depresiven, bolan torej. Pravilno sem mu svetovala tablete, a ni jih jedel, v krvi niso našli antidepresivov. Vsi junaki, ki so se v zgodovini žrtvovali pred veliko anestezijo, in bili takrat zgled otrokom, so danes, z našega stališča, le še depresivni. Z oznakami bolezni naredimo patološko vse tisto, kar je v človeku najboljše in najslabše. Ostane samo povprečje.

Povprečje pa uspava; sploh otroke.

Na vratih je pozvonil moj bivši fant iz reality showa, hotel je reči, da se je odločil zame, vsaj za tisto noč, a ni prišel do besede. Klofnila sem ga in mu zaloputnila vrata pred nosom. Jih odprla čez nekaj minut, ni ga bilo več na hodniku, in zmetala za njim še njegove plakate.

Razmišljala naprej: sem bila v anesteziji le jaz ali pa je v njej celotni zahodni svet? Potopljen v varno sivino povprečnosti, brez stika z ekstremi dobrega in slabega, v eni sami anestetični

depresiji, ki bi že zdavnaj strmoglavila v prepad, pa se je ujela v ravnotežju zdravljenja z nakupovanjem, ki nam ga omogoča poceni kitajska delovna sila? Naj obsedim pred televizorjem, kot sta obsedela moja starša? Vendar, sem zmožna sploh hoditi sama, do sedaj me je nosil skozi življenje anestetični vzgon?

Vzela sem listek in ga gledala.

36/3

Izbral me je. Verjetno le zato, ker sem bila pač tam, in zaradi svojega poklica, izobrazbe, ki bi me morala pripraviti do pogleda v dušo. Seveda me ni; ničesar nisem videla, še njegovega obraza ne. Ampak on je videl mene in hotel je pustiti sled. Hotel je, da bi vsaj nekdo vedel, kaj in čemu je to storil. Sinu ni mogel povedati, ker bi ga zdrobil pred dosmrtno krivdo. Izbral je mene. Trajalo je, a dosegel me je.

Hvala ti.

***Zgodba je bila objavljena v knjigi [Trenutki spoznanja](#) in je tudi del projekta [Very Simple Story](#)**

▪